

hitlerismem a židovstvím. Nelze přesně předvídat, jak dále se vyvinou poměry v Německu a celém světě, jest ale jisto, že jako vždy, lidstvo po velkých katastrofách, stojí na rozhraní doby i ve smyslu ideovém, náboženském, a není tak vyloučeno, že náš národ vskutku, jako dříve v dějinách — zapaluje novou pochodeň vývoje náboženského, neboť jest jisto, že staré církve zklamaly — jen jedná se o to, zda lidstvo pochopí, že jediným správným messianismem, který v sobě uzavírá možnost skutečného spasení a vykoupení člověka a lidstva, není messianism krve a vykoupení krví, ani rasy a vykoupení rasou, nýbrž messianism Ježíšova synovství božího v člověku. Přes všechny hrůzy světa a lidstva, věříme přece jen, že tato idea synovství božího není apokalyptickou ideou parusie, která nenastala. Naopak jest nám ideou, která se uplatňuje přes všechny překážky rasy a krve, slabosti a zloby, hříchu.

Dr. J. R. Stejskal.

PRVNÍ ŘÁDNÝ SNĚM ČESKOSLOVENSKÉ CÍRKVE.

(Srpen 1924.)

V srpnu t. r. bylo tomu deset let, kdy konalo se první zasedání prvního řádného sněmu československé církve, totiž 29. a 30. srpna 1924 v Praze na Smíchově. Před tím shromažďovali se zástupcové naší církve jen na valných neb částečných sjezdech církevních. Takové valné sjezdy byly konány 8. a 9. ledna a 29. srpna r. 1921. Teprve v r. 1924 byly splněny předpoklady celocírkevního sněmu: valná část obcí náboženských uznána, zvoleny rady starších, pořádána diecéšní shromáždění, zvoleny diecéšní rady, zvoleni biskupové a patriarcha — vše na základě státně schválené ústavy.

Řádný celocírkevní sněm z r. 1924 znamená důležitý mezník, důležitou událost v životě mladé naší církve. Po silném rozšíření církve československé v historických zemích naší republiky do r. 1921 nadešla v letech 1921—1924 doba úporných bojů o samostatnost církve jak po stránce ideové tak organizační a administrativní. Pravoslavná orientace, kterýmž slovem se ony boje označují, nebo pravoslavná krise znamenala sice především otázku, jakým způsobem bude si naše církve opatrovati duhovenstvo, k jakému systému se přikloní, zda k episkopálnímu (s apoštolskou posloupností), nebo k presbyternímu, ale v základech šlo o ideologii církve, zda bude církvi svobodnou nebo dogmatickou a v posledním případě, zda se přikloní k církvi oblasti pravoslavné nebo kam. Boje byly urputné. Často se nám praví, že naše církve a především naše učení nebylo vy-

bojováno v těžkých duševních zápasech, že vzniklo při zeleném stole. To může říci jen vzdálený a povrchní pozorovatel. Kdo tu dobu bojů prožíval a v nich byl účasten, ten je přesvědčen o něčem jiném. Boje byly prudké a nezadaly si pranic s boji z dob prvokřesťanských, kdy různými prostředky — také méně křesťanskými — byla formulována starocírkevní dogmata. I u nás div nedocházelo k brachiálnímu násilí. Máme na mysli nejen Prahu, ba ani ne tak Prahu, jako Moravu a některá církevní centra (Kroměříž, Olomouc). Bude třeba jednou řádně probrat tu dobu, ještě než zemrou pamětníci a účastníci těch vzrušených dnů. Boje sice dozněly a dozvučely, než došlo k prvnímu řádnému sněmu, ale formálně likvidována pravoslavná krise teprve na sněmu samém. Tam právně, ideově, formálně i věcně rozhodnuto o tom, co od r. 1921 až do r. 1924 vytvořilo se v životě církve. A nebylo toho málo. Ideově — po kampani proti československému katechismu (Farský-Kalous) bylo proti všem nespravedlivým útokům na církve jasně řečeno, že církve přiznává se k víře v osobního Boha, a k žádnému pantheismu a monismu ve smyslu totožnosti Boha - světa; mimochodem budiž řečeno, že na sněmu jen jasně vysloveno, co církve ve svém celku již před sněmem vyznávala. Tam také prohlášeno, že chceme pokračovati ideově v naší domácí reformaci, k níž se hlásíme jako k dědictví svých otců, ale kterou chceme dále vésti v duchu dnešní doby. Položeny základy naší nauky (přednášky br. prof. Statečného a Spisara) a postoupeno o valný krok vpřed od pouhých dogmatických směrnic z val. sjezdu 8. a 9. ledna 1921 nebo dokonce od prohlášení z 10. ledna r. 1920.

V otázce svěcení vzat na vědomí a schválen negativní výsledek jednání se Srby a — podobně jako kdysi od bratří z Jednoty ve století 15. — zavedeno svěcení kněží a ordinování biskupů v duchu církve apoštolské a prvokřesťanské, čili upuštěno od fiktivní posloupnosti apoštolské. Tím umožněna samostatnost církve a dána možnost dalšího života, další organizace a další administrace.

Důležité usnesení učiněno ve směru liturgickém, že totiž schválena jednotná liturgie pro celou církev — liturgie, pořizená br. K. Farským.

Další práce ve všech oborech církevního života umožněna volbou nezávislých sněmovních výborů, naukového, liturgického, výchovného, sociálního atd. Na výsledky sněmu můžeme být hrdí, hrdí ovšem v Pánu na milost Boží, jež církvi dána, aby vymanila se z chaosu a neztroskotala v lidském rozumění a v lidských choutkách a vášních. A církev nezahynula. Po r. 1924 nastala doba klidu navenek, ale doba houževnaté práce uvnitř, o čemž svědčí další život církve a pak i druhé zasedání sněmu z r. 1924, jenž nebyl rozpuštěn, ale jen odročen, a jenž se sešel v r. 1931. Buď Bohu dík a čest.

Alvis Spisar.